

20. oktober

Nunaqavissut tikisitallu akornanni Namminersorlutik Oqartussani, Namminersorlutik Oqartussat suliffeqarfiutaanni kommuninilu sulisut qanoq agguatarsimanersut pillugu kisitsisinnngorlugu (statistisk) paasissutissamik Naalakkersuisut UPA2016-imi saqqummiusseqqullugit peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaatur siunnersuut. Nalunaajaaneq Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaat saqqummiussinermi aallaaviussaaq.

(Inatsisartunut ilaasortaq Suka K. Frederiksen, Siumut)

Siumuminngaanniit, Suka K. Frederiksen Siumut, aalajangiiffigisassatur siunnersuutaanut imatur oqaaseqassaagut.

Siullermik oqaatigissavarput, una tunngaviusumik isumagigatsigu, tassalu ”Kalaallit Nunaanni sulisorineqartut katitigaanerat” pillugu nalunaarusiortoqartariaqartoq.

Siumup anguniarppaa, pilersikkumallugit inuiaqatigiit nunamik tunniussinnaasai akisussaassuseqartumik atorluarlugit avataaniillu pisariaqartitatik iluaqutigalugit imminnut napatissinnaalerlutillu aqussinnaalersimasut.

Isuma taanna tunngavioq soorunami sapinngisamik pisinnaasavut naapertorlugit piviusunngor-tinneqassaaq, tamatumani inuiaqatigiit naammassinnaasaannut sammivilerlugu ineriartortinneqassalluni.

Tamanna oqaatigereerlugu, eqqumiiginngitsuunngilarput aqqissukkamik misissuinnngikkaluarluta isaannarmik ersarilluinnarmat pisortani atorfeqartitat qanoq annertutigisumik sukkatigisumillu taarsaannerat, tamannami inuiaqatigiit nammassinnaassaannik tunngaveqarnerunngilluinnarpoq, ingammik ajornartorsiut pineqartoq sammivinnit assigiinngtsuniit isigigutsigu.

Pisortat allaffissornikkut isumagisinnaasaat pisariaqartinneqartumik tunngaveqanngilluinnarpoq, naak suliffeqarfittut eqqaamasariaqakkat isumannaarneqartaraluartut, naaffeqanngitsumik pereersunik uteqattaariuarneq takujuartarparput – Namminersorlutik oqartussani ilisimalikkanut katersuiffiuniartut kuulluni peeruttuarnera pissutigalugu.

Inatsisartuni Ilaasortaq Suka Frederiksen Siumut isumaqatigaarput aamma nalunngilarput kisitsisinik tunngavissaqalerumaartoq piffinni innuttaasut amerlatsikkiartuinnartut tunngaviusumik ilinniagaqarsimaleriartortillugit, akunnattumik sivissusilimmik ilinniagaqarsimasut kiisalu qaffasissumik ilinniarnermiini naammassisartut amerlatsikkiartuinnartut eqqarsaatigalugit. Taamaattoq najugaqavissut aammalu avataaneersut atorfinittartut agguataarnerisa kisitsisinnngorlugit takussutissartaqanngillat, taama nalunaarusiornerup eqqortumik takussutissiaqartilissava pisortani, kommunini pisortallu tamakkiisumik ilaannakortumilluuniit suliffeqarfiutaani pivusumik “avataaniit tikisillugit sulissat” qanoq amerlatigisut pisariaqartivinnerigut.

Nalunngilarput najugaqavissut akornanni suliffissaaleqineq annertusoq, minnerunngitsumik ilinniagaqaratik sulisartuusut akornanni, kiisalu ilinniarniini naannerusunik akunnattunilu naammassisartuni suliffissaaleqisut ukiuni kingullerni qaffasingaatsiarsimallutik soorluttaa ilinniartuut akornanni suliffissaaleqisut amerlialuttuinnartut naammaattuugassanngorsimasut.

Taamaakkaluartuq avataaniik sulisussatsinnik tikisitsisarnerput aalaakkaasumik ingerlavoq, taamaa-sillunilu equngasumik ineriartorneq sulisut sukkavallaamik taarersaannerannit ataavartumik ingerlanneqarluni, ineriartornerup taassuma ikiorsernisaannut sakkussatsinnik pisariaqartitsivugut taamatut equngasumik ineriartornerup aqqinniarnissaanut, taamaattumik qularutiginaq Suka K. Frederiksenip aalajangiiffissatut siunnersuutaa tapersorparput.

Nalunngereerparput pisortani aammalu pisortat suliffeqarfiutaanni paasissutissat tunngaviusut pigi-neqareersut, taamaattumik nalunaarusialiorluni suliassaq susassaqtunut naammassiniassallugu annertoorujussuunaviangilaq ukiorpassuarni sularisariaqarnani. Suka K. Frederiksenip aalajangigassatut siunnersuutimigut siunertaraa suliffeqarnerup sulisunik nalunaarsuineq ingerlanneqassasoq – suliffeqarnermi sulisorineqartut Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu inatsimmi piumasaaqaataasut tungnavigalugit sulisorisat agguataarneqarnerat naapertorlugu.

Siumumiit nuannaarutigaarput Naalakkersuisut nunanit allamiunit tikisitat pillugit nalunaarusiaq maannamut atuuttoq peqqissaartumik nutarteriffiginiarmassuk, nalunaarusiap nutarterneqarnerani ilutigitillugu suliffeqarnerup iluani paasissutissanik pitsaasunik atorluarsinnaasunillu siunissami tikisitsisarnermut atorfissaqartitsinerput tikkuussiffigilluarssavaa. Siumumiit kissaatigaarput suliap massuma ataavartumik sulisartut qanoq inissisimanerannik takussustissiisalissasoq, ”Nunatsinnut iluaqutasumik”.

Siumumi ilisimavarput 1998-imi naluna arusiat arlariinngorlugit suliap ilaanni *“Kalaallit sulisorine-qartut katitigaanerat”* sularineqartoq. Nalunaarusiaq suliniutip ilaanut ilanngullugu sularineqar-poq, suliniullu taajuuserneqarluni *“Suliaq”* suliaq aallarniutaalluni nunatsinni sulisartoqarnermut ilusissaannut kalaallini suliffeqarnikkutilusunik misissuinerup ingerlaneqarnissaani, suliaq kingusin-nerusukkut sulisartoqarnermut politikissami kingusinnerusukkut suliffeqarnerq pillugu isumasi-oqatigiinnermi, juni 1998-imi atorneqarluni.

Oqaaserineqartut tunngavigalugit Suka’p siunnersuutaa taperserparput ataatsimiititaliamullu susa-saqartumut aappassaaneeraneqannginnerani sularineqannginnerani suliassanngorlugu inassutigalugu.

Jens-Erik Kirkegaard
Siumut